

3.2 Prieveiksmio reikšmė ir gramatiniai požymiai

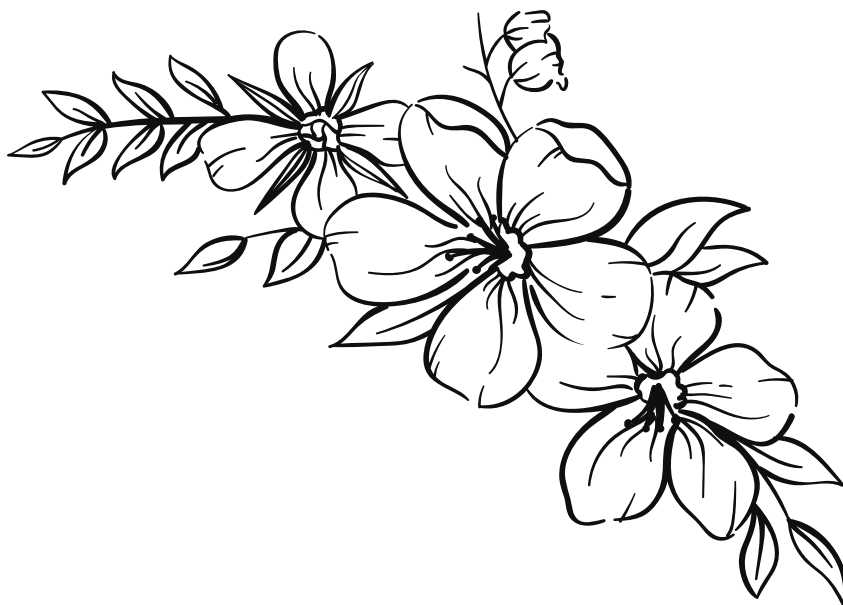
Prieveiksmis – savarankiška nekaitoma kalbos dalis, reiškianti veiksmo aplinkybę ar ypatybės ypatybę. Jis šliejamas ir prie asmenuojamų žodžių (veiksmažodžių) ir prie linksniuojamų (dalyvių, būdvardžių). Neturi kintamosios galūnės, šliejamas tik pagal kamieno reikšmės poreikį prisijungti.

Prie veiksmažodžių prieveiksmai šliejasi be jokių apribojimų – *greitai bėga, toli bėga, šiandien bėga, vakar bėgo, iki galo bėgo, tolyn bėgo*. Prie būdvardžių gali šlietis tik ypatybės intensyvumą pabrėžiantys prieveiksmai – *labai geras, nepaprastai gražus, stebėtinai gudrus, juokingai mažas*, bet negali būti labai ar juokingai medinis. Dar prieveiksmiais nusakomi spalvų atspalviai – *žalsvai pilkas, šviesiai mėlynas*. Prieveiksmai sudaro samplaikas ir tarpusavyje – *labai gerai, nepaprastai toli* ir kt.

Prieveiksmių reikšmės

Su veiksmažodžiais einantys prieveiksmai reiškia aplinkybes:

- **1. Būdo prieveiksmai:** *gerai, gražiai, dešimteriopai, gražumu, gerumu; dviese, trise, keliese, tiek, kiek*. Šie pavyzdžiai – tik menka dalelė būdo prieveiksmių. Jų yra labai daug. Atsako į klausimus: **kaip? kiek? keliese?**
- **2. Vietos prieveiksmai:** *kur, čia, ten, niekur, šalia, namie, toli, iš tolo, kur link, vietomis, kairėn, aukštyn, žemyn, tolyn* ir kt. Jie atsako į klausimus **kur?, kur link vyksta veiksmas?**
- **3. Laiko prieveiksmai:** *kada, tada, tuomet, kuomet, visuomet, laiku, šiandien, paryčiais, pavakare, iš mažens, ilgam, trumpam* ir kt.
- **4. Priežasties prieveiksmai:** *kam, dėl ko, kodėl, kažkodėl, todėl, užtat, užtatai, nei iš šio, nei iš to, ne iš gero, tyčiomis, netyčiomis* ir kt.

3.2 Prieveiksmio reikšmė ir gramatiniai požymiai

1. Pažiūrėkite į paveikslą ir parašykite rišlų pasakojimą apie jame matomą vaizdą. Rašydami pavartokite kuo daugiaurieveiksmių.

---

2. Pabraukiterieveiksmius. Su kiekvienu iš jų sugalvokite po sakinį.

Rytoj, saulė, vakaras, vakarop, einantis, šokant, iki šiol, niekaip, ridenti, kažkada, laiku.

3.2 Prieveiksmio reikšmė ir gramatiniai požymiai

3. Įrašykite tinkamus prievėksmius į sakinius.

1. Vaikutis mažas, tačiau _____ bėga.
2. _____ namo auga sena obelis.
3. Namu grįžome tik _____, reikėjo pasiimti keletą daiktų.
4. Mamos megztinis buvo _____ mėlynos spalvos.
5. Viena į parduotuvę nenorėjau eiti, todėl ėjome _____.
6. Norint pamatyti danguje žvaigždes, reikia pažvelgti _____.
7. Vaikas numetė kamuolį _____ toli.
8. Šiandien liksime _____ su artimaisiais.
9. _____ pamačiau ateinančius savo draugus.
10. Mano brolio piešinys buvo _____ gražus.

**šalia, trumpam,
šviesiai, greitai,
trise, nepaprastai,
namie, aukštyn, iš
tolo, nepaprastai.**

4. Suskirstykite prievėksmius į tinkamas lentelės skiltis.

Gerai, čia, tada, dėl ko, gražiai, kur, šalia, tuomet, kodėl, gražumu, niekur, kuomet, kažkodėl, dviese, iš tolo, niekuomet, užtatai, kiek, keliese, vietomis, paryčiais, ilgam, ne iš gero, tiek, kur link, tyčiomis, iš mažens, žemyn.

Laiko	Būdo	Vietos	Priežasties

3.2 Prieveiksmio reikšmė ir gramatiniai požymiai

5. Įrašykite praleistas raides. Raskite ir pabraukiterieveiksnius.

Parvaž__vęs iš užsienių Liet__von, gulėjau vieną graž__ pavasario dieną pas brolių gonk__lyje ir traukiau silpnon kr__tinėn pakv__pusį nuo suž__dusių medžių orą. Malonus vakarų vėj__lis, šlam__damas medžių lapais, p__tė tiesiai man kakton, glostė pl__kus ir veidą tartum sen__ manęs pasiilg__s, ištrošk__s. Klausiaus, kaip sodne raiboji geg__tė kukuoja, linksm__ luputis tūtuoja, gėriau pavasario kvapą ir klajojau akimis Šventosios pakra__čiais, kur gražios ievos ž__di, kur naktimis lakštingalos skamba... Visur graži prig__mtis, bet sav__jame krašte jinai maloni, brangi, graud__na širdį. Dabar suprantu, kodėl kar__vis, savajan sodžiun pargr__žes, su ašaromis p__la ant kelių žemės bučiuotų. Graudu buvo ir man, nors ne kareiviu pargr__žau tėv__nėn.

Pagal Joną Biliūną „Ubagas“

6. Varnele pažymėkite, kurie teiginiai, apibūdinantysrieveiksmį, yra teisingi.

1. Prieveiksmis yra savarankiška nekaitoma kalbos dalis. _____
2. Prieveiksmis yra asmenuojama kalbos dalis. _____
3. Prieveiksmis atsako į klausimus: *kaip? kur? kada? kodėl?* _____
4. Prieveiksmis, kaip ir veiksmažodis, atsako į klausimus: *ką veikia? ką veikė? ką veikdavo? ką veiks?* _____
5. Prieveiksmis yra šliejamas prie asmenuojamų ir linksniuojamų kalbos dalių. _____
6. Prieveiksmio galūnės, šliejamos prie kitų kalbos dalių, nuolat kinta. _____
7. Prie būdvardžių gali šlietis tik ypatybės intensyvumą pabrėžiantys prieveiksmai. _____
8. Prie būdvardžių prieveiksmai nesišlieja. _____
9. Prieveiksmai tarpusavyje nesudaro samplaikų. _____
10. Prieveiksmai tarpusavyje sudaro samplaikas. _____
11. Būdo prieveiksmai atsako į klausimus *kur? kur link vyksta veiksmas?* _____
12. Laiko prieveiksmai: *kada, tuomet, tada, šiandien, paryčiais, trumpam.* _____
13. Priežasties prieveiksmai: *kur, čia, ten, niekur, šalia, namie, toli, iš tolo, kur link, vietomis.* _____
14. Vietos prieveiksmai atsako į klausimus *kur? kur link vyksta veiksmas?* _____

